

7/14906

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/14906] 90

24 Ocak 2013

5730

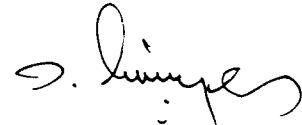
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09/01/2013 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-101794 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Bilecik Milletvekili Sayın Bahattin ŞEKER tarafından verilen 7/14906 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Bilecik Milletvekili Sayın Bahattin ŞEKER tarafından verilen 7/14906 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

1-Son 10 yılın rakamlarına bakıldığında, ülkemizin en büyük ekonomik sıkıntısı olan cari işlemler açığını kapatmak için alınan tedbirlerin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu anlamda 2013 yılı içerisinde ne gibi uygulamalar planlanmakta ve orta vadede hangi tedbirler düşünülmektedir?

2-Dış ticaret açığının giderilmesi, bu konuda gelişme kaydedilmesi ve üretim kaynaklarımızın da yönlendirilmesi hususunda hangi tedbirler düşünülmektedir? 2013 yılı itibarıyla ne gibi hedefler belirlenmiştir?

3-Bakanlığınızın Bilecik ilinde ihracat yapan ve potansiyeli olan üretim alanları konusunda ne gibi projeleri vardır?2012 yılı içerisinde Bakanlığınızın Bilecik iline ayırdığı yardım ve ödenekler ayrı ayrı belirtilmek suretiyle toplam ne kadardır?

Cevaplar:

Malumları olduğu üzere ülkemiz, son yıllarda sağlanan siyasi ve ekonomik istikrarın sayesinde yüksek büyüme oranları kaydetmiştir. Artan ekonomik büyüklük göz önüne alındığında, rakamsal değişimlerden ziyade oransal değişimlerin dikkate alınması daha sağlıklı bir analiz imkanı sağlayacaktır.

Tablo 1: Yıllara Göre Cari Denge (Milyon Dolar)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Cari Denge	-626	-7.515	-14.431	-22.309	-32.249	-38.434	-41.524	-13.370	-46.643	-76.986	-45.242
GSYİH	230.494	304.901	390.387	481.497	526.429	648.754	742.094	616.703	731.608	774.188	
Cari Denge/GSYİH	-0.3	-2.5	-3.7	-4.6	-6.1	-5.9	-5.6	-2.2	-6.4	-9.9	

Kaynak: TCMB, TÜİK (*) Ocak-Kasım

Türkiye 2002-2011 yılları arasında ortalama %6 oranında büyüme oranı yakalamıştır. Özellikle küresel krizin yoğun olarak yaşandığı 2008 ve 2009 yıllarında ekonomimiz bir miktar yavaşlasa da 2010 ve 2011 yıllarında yakalanan yüksek büyüme oranları neticesinde Türkiye Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi konumuna yükselmiş ve krizin etkilerini kısa sürede üzerinden atmayı başarmıştır. 2010 ve 2011 yıllarında yakalanan yüksek büyüme oranları cari açığımızı da bu yıllarda bir miktar yükseltmiştir. Türkiye'de cari açığın GSYİH'ye oranı 2011 yılı sonunda %9,9'a yükselmiştir. Cari açıkta meydana gelen bu genişlemenin temel nedenleri; artan üretimin ara malı ithalatımızı artırması, AB'de süregelen mali krizin en büyük dış ticaret ortağımızdan gelen talebi azaltması ve bu bölgeden gelen doğrudan yabancı yatırımları azaltması, bunun yanında artan enerji fiyatları olarak değerlendirilmektedir.

Bu dönemde, bir yandan ekonomimizin yapısal sorunlarını çözülmeye çalışırken diğer yandan bu sorunlardan kaynaklanan açıkların asgari düzeye indirilebilmesine gayret sarf edilmektedir. Ekonomimizin geçmişten getirdiği yapısal sorunları öncelikle

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

çözmeye dönük bu politika anlayışımız 2012 yılında sonuç vermeye başlamış bulunmaktadır. 2012 yılının 11 aylık döneminde cari açığımız bir önceki yıl aynı döneme göre 25,1 milyar dolar azalarak 45,2 milyar dolara gerilemiştir.

Bunun yanında ülkemizin mali dengeleri göz önüne alındığında cari açığın finansmanı ile ilgili bir sorun da bulunmamaktadır. 2012 yılında cari açıkta gözlemlenen iyileşmenin diğer bir sevindirici yanı ise temel olarak ihracatta yakalanan artış sonucu gerçekleşmiş oluşudur. Zira, Türkiye 2012 yılının Ocak-Kasım döneminde geçtiğimiz yıl aynı döneme göre ihracatını %14,3 oranında artırmayı başararak 140 milyar dolara yükseltmiştir. Buna karşın ithalatımız belirtilen dönemler arasında %1,6 oranında azalmıştır. 2012 yılsonunda da ihracatımızın orta vadeli programda öngörülen 149,5 milyar doların çok üzerinde 152 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceğini öngörüyoruz. Bu sayede cari açığımızın en büyük kalemi olan dış ticaret açığımızda meydana gelen iyileşme sonucu yılsonunda cari açığımızda Orta Vadeli Programda öngörülen %7,3'lük seviyenin altına inebilecektir.

Cari açığımızda 2012 yılında görülen gerilemede Bakanlığım tarafından izlenen proaktif politikaların da önemli bir payı bulunmaktadır. Bakanlığımızda cari açıkla ilgili çalışmalar, temel olarak iki başlık altında yürütülmektedir. Söz konusu çalışmalar 2023 hedeflerimiz doğrultusunda 2013 yılında da sürdürülecektir.

Cari açıkla mücadele kapsamında yürütülen çalışmalarımız; ihracatın ve ihracata yönelik üretimin artırılması ve ithalatın kontrol altına alınması ana başlıkları altında yürütülmektedir.

Bakanlığımızca, ihracatı artırma eksenindeki çalışmalar 2023'te 500 milyar dolar ihracat ve dünya ihracatından %1,5 pay almak hedefi altında 5 başlık altında yürütülmektedir:

- Teşvik-yatırım-üretim-ihracat zincirinin etkin koordinasyonu
- Yeni teşvik düzenlemeleri
- Mal ve hizmetler ticaretinde ihracat pazarlarının çeşitlendirilmesi
- Mal ve hizmetler ticaretinde ürün/sektör kompozisyonumuzun genişletilmesi
- Doğrudan yabancı yatırımların teşviki

İthalat artışını kontrol altına alma eksenindeki çalışmalar ise 4 başlık altında yürütülmektedir:

- İhracata Dönük Üretim Stratejisi (İDÜS) ve Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES)
- Kamu tedarikinde stratejik yaklaşım ve yerli girdi kullanımının özendirilmesi
- Uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde ticaret politikası savunma araçlarının tatbiki
- Ürün güvenliği ve denetimi

2-Dış ticaret dengesi, cari dengenin temel belirleyicisi olup dış ticaret açığımız, cari açığımızdan yüksek seyretmekte ancak hizmetler kaleminde verilen fazla ile dış ticaretin cari açığımız üzeri negatif etkisi bertaraf edilmektedir.

Cari açığın en önemli kalemi, enerji ithalatı olup enerji ithalatı hariç tutulduğunda ekonomimiz cari fazla vermektedir. Enerji dışı cari fazla, 2012 Ocak-Kasım döneminde 2,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Hâlihazırda ithalatımızın dörtte birinden fazlası

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

(2012 yılı Ocak-Kasım döneminde 54,9 milyar dolar ile toplam ithalatın %25,4'ü) enerji ithalatından oluşmaktadır.

Ülkemiz imalat sektörünün ithalat bağımlılığı yüksek olan mevcut yapısı gereği, ekonomimizin büyümesi Türkiye’de dış ticaret açığını artırıcı yönde etkili olmaktadır. Zira ülkemizde sanayi üretimi ve ihracatçı sektörlerin ithal etmek durumunda olduğu ara malları ve yatırım malları, çoğunlukla ülkemizde üretilemediği veya üretilmesinin maliyet açısından dezavantaj yaratacağı için ithal edilmektedir.

Dolayısıyla, söz konusu ara malların ve ham maddelerin, büyüyen ekonomimizde gittikçe artan bir oranda talep edilmesi ve bu talebin bir kısmının ithalat yoluyla karşılanması bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır.

Özellikle imalat sanayimizin yapısal değişimini sağlamak üzere yeniden tasarlanan ve 19/06/2012 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemimiz hem imalat sanayinin dönüşümünde hem dış ticaret açığımızın azaltılmasında itici güç olacaktır. Yeni Teşvik Sistemimiz 4 ana başlıktan oluşmaktadır. Özellikle Stratejik Yatırımların Teşviki başlığı altında ülkemizde üretimi sınırlı ya da hiç yapılmayan ve ithalat bağımlılığı yüksek olan sektörlerin yerli üretimi teşvik edilmekte ve bu doğrultuda dış ticaret açığımızın azaltılması amaçlanmaktadır.

Girdi tedarikimizi en etkin şekilde, en rekabetçi şartlarda ve sürekli olarak sağlamayı; yurt içindeki girdi kaynaklarımızı en verimli şekilde kullanmayı amaçlayan Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) de bu sorunun girdi tedariki boyutunda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Dış ticaret ve buna bağlı olarak da cari işlemler açığının azaltılmasını sağlayacak yapısal önlemlerin alınması için “İhracata Dönük Üretim Stratejisi” kapsamında yürütülmekte olan Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES), hammadde ve girdilere tahrif edilmemiş fiyatlardan ve sürdürülebilir erişimin güvence altına alınması, girdi tedarikinde ithalata olan bağımlılığın azaltılması, tedarik sürekliliği ve güvenliğinin sağlanması ve bu yolla ihracatta sürdürülebilir rekabet gücü artışının yakalanması amaçlarıyla oluşturulmuştur.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda genel olarak pek çok politika önerisi ortaya çıkmış olup bunlardan bazıları; merkezi veya sektörel girdi tedarik sisteminin oluşturulması, yurt dışına yönelen Türk yatırımlarının ihtiyaç duyulan girdi alanlarına yönlendirilmesi, bölgesel dış ticaret stratejilerine, serbest ticaret ve tercihli ticaret anlaşmalarına girdi tedarik konusunun yansıtılması olmuştur.

GİTES kapsamında incelenen sektörlerle (demir-çelik ve madencilik, makine-otomotiv, kimya, tekstil ve tarım) dönük değerlendirmeler tamamlanmış olup, söz konusu sektörlerdeki ara malı ithalatına ilişkin birçok tespit ve politika önerileri ortaya konmuştur. GİTES çalışmaları sonucunda oluşturulan eylem planları, Yüksek Planlama Kurulu’nun 21/12/2012 tarihli ve 2012/32 Sayılı Kararı ile kabul edilmiş ve 25/12/2012 tarihli ve 28508 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

3-Bakanlığımın en önemli görev ve faaliyet alanlarından biri de ülkemizin makroekonomik politika ve hedeflerine ulaşılmasını sağlamak üzere, ülkedeki yatırım potansiyelini harekete geçirerek gerek yerli gerekse de uluslararası sermayeli yatırımların yapılmasına katkı sağlayacak teşvik politikalarını ortaya koymak ve uygulamaktır.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Ülkemizdeki yatırım teşvik uygulamalarına dayanak oluşturan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar, 19/06/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2012 yılında Bilecik ilinde gerçekleştirilmesi planlanan 641 Milyon TL değerinde 19 adet yatırım projesi için Bakanlığımca yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, ülkemizdeki tüm sektörlerin gelişmesi, istihdam olanaklarının artması ve KOBİ'lerimizin ihracata yönelmesi ile mevcut pazarlardaki pazar paylarını artırmaları ve yeni pazarlar bulmaları hususlarında yoğun bir şekilde çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımın uygulamakta olduğu ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında ihracatçılarımıza önemli oranlarda destek verilmektedir. İhracata dayalı kalkınma modelini benimsemiş olan ülkemizin, sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak, şirketlerimizin uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırmak ve 2023 ihracat stratejisindeki hedefleri gerçekleştirmek amacıyla İhracatta Devlet Yardımları uygulamalarına yeni bir anlayış getirilerek KOBİ'lerimiz ve girişimcilerimiz etkin bir şekilde desteklenmektedir.

İhracatçılarımızın pazarlara daha rahat girebilmesi ve iş bağlantıları gerçekleştirebilmeleri için sektörel ve genel ticaret heyetleri ile alım heyeti programları düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, 2012 yılında Bakanlığım tarafından Bilecik ilinde yerleşik firmalara ödenen devlet yardımı tutarı 289.657 TL olarak gerçekleşmiştir.